

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
----------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΔΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Η ίδρυση της Κωνσταντινούπολης	17
Το Βυζάντιο πριν τον Μ. Κωνσταντίνο	17
Ο Μ. Κωνσταντίνος και το Βυζάντιο	19
Θρύλοι για το χτίσιμο της Πόλης	20
Περιγραφή της Πόλης	21
Κωνσταντινούπολη και Ρωμανία	28
Εγκώμια της Πόλης	31
Θρύλοι και παραδόσεις για την Πόλη	36
Κωνσταντινούπολη: η Κιβωτός της Ορθοδοξίας (κείμενο του Φώτη Κόντογλου)	39
Η Πόλη και η Ρωμηοσύνη	42
Η 4η Σταυροφορία και η Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Φραγκολατίνους (13 Απριλίου 1204)	43
Άλωση 1453. Η τελική μάχη και ο θρύλος	48
Τα θεϊκά σημάδια πριν την Άλωση της Πόλης	48

Εάλω η Πόλις. Ζωντανή ιστορική μνήμη 570 ετών, μαρτυρούμενη στην ιστοριογραφία του Μιχαήλ Δούκα	51
«Η Πόλις Εάλω – Εάλω η Πόλις» (Μητροπολίτου Τραπεζούντος Χρυσάνθου Λόγος Επιμνημόσυνος, που εκφωνήθηκε την 29η Μαΐου του 1916)	58
Κερκόπορτα	62
Ο Θρύλος	63
Το κούρσεμα της Πόλης (Φώτης Κόντογλου)	65
Μανούσος Καλλικράτης, ο τελευταίος υπερασπιστής της Πόλης	71
Η Λειτουργία της Αναστάσεως στην Αγία Σοφία	73
Το φοβερό όραμα του Μωάμεθ Β΄	74
Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός: Ο Θεός μας έριξε στους Τούρκους για να μην αλλοιωθούμε απο τη Δύση!	75
Θρύλοι και μύθοι για την Άλωση	76
Το ποτάμι που σταμάτησε να κυλάει	77
Τα τηγανισμένα ψάρια που ζωντάνεψαν	78
Άλλοι θρύλοι	79
Ο Πύργος της Βασιλοπούλας	83
Οι Κρητικοί πολεμιστές	84
Το μαύρο μαντήλι και τα κρόσσια που φορούν οι Κρητικοί στο κεφάλι τους	85
Η Κερκόπορτα στο ιστορικό υποσυνείδητο	86
Ιστορικά παραλειπόμενα για την Άλωση και την Αγία-Σοφιά	89
Οι Θρήνοι για την Άλωση της Πόλης	96
Η Άλωση στο δημοτικό τραγούδι και στην έντεχνη ποίηση	103
Της Αγια-Σοφιάς (Δημοτικό τραγούδι)	103
Μαρμαρωμένη Βασιλιά (Κωνσταντίνος Καρυωτάκης)	103
Ο τελευταίος Παλαιολόγος (Γεώργιος Βιζυηνός)	104

Πάρθεν η Ρωμανία (Δημοτικό τραγούδι του Πόντου) ..	109
Θάνατος και ανάσταση του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου (Οδυσσέας Ελύτης)	109
Η Πόλη (Σταύρος Ι. Μπαλογιάννης)	112
Ανακάλημα της Κωνσταντινόπολης	113
Γενικά χαρακτηριστικά του θρήνου	113
Το περιεχόμενο του θρήνου	116
Το κείμενο	117

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗΣ

Ο Ναός της Αγίας του Θεού Σοφίας	123
Η Αγία Σοφία ως Μεγάλη Εκκλησία	125
Οι αρχιτέκτονες του ναού	128
Το χτίσιμο της Αγίας Σοφίας	129
Το καμπαναριό της Αγίας Σοφίας	131
Θαυματουργικές επεμβάσεις κατά το χτίσιμο της Αγίας Σοφίας	135
Πώς πήρε το όνομά της η Αγια-Σοφιά	136
«Νενίκηκά σε, Σολομών»	137
Η Αγία Σοφία σε αριθμούς	139
Ο τρούλος και τα ψηφιδωτά του ναού	140
Το μυστήριο της Αγίας Σοφίας	142
Η Αγία Σοφία στην Εκκλησιαστική παράδοση	143
Μεγάλες στιγμές της Ιστορίας	145
Οι Ρώσοι στην Αγία Σοφία	145
Η λεηλασία της Αγίας Σοφίας από τους Σταυροφόρους	146
Άλλες σημαντικές ιστορικές στιγμές	148

Απίστευτη αποκάλυψη Τούρκου καθηγητή: Τι είναι κρυμμένο κάτω από την Αγία Σοφία	151
Ο τολμηρός Κρητικός Παπάς που λειτούργησε στην Αγια-Σοφιά το 1919	152
Ο Άγιος Νικόλαος Βελμίροβιτς για την Αγία Σοφία ...	158
Η Αγία Σοφία ως μουσουλμανικό τέμενος	161
Το ισλαμικό Κανονικό Δίκαιο και το Κοράνι απαγορεύουν την μεταβολή κανονικού χριστιανικού Ιερού Ναού σε τζαμί	162
Οι θέσεις του ισλαμολόγου σείχη Imran Hosein	163
Οι θρύλοι της Αγίας Σοφίας πρίν την Άλωση της Πόλης	165
Ο πονοκέφαλος του Ιουστινιανού	165
Ιστορίες χαραγμένες στις πόρτες της Αγίας Σοφίας ...	166
«Οι θρύλοι της Αγια-Σοφιάς» - Σκέψεις του μακαριστού Σαράντου Καργάκου	167
Η Άλωση της Πόλης και η Αγία Σοφία	174
Ο Μωάμεθ Β΄ στην Αγία Σοφία	174
Αγία Σοφία: Η τοιχογραφία της Παναγίας που σκότωνε Τούρκους	175
Ο Μαρμαρωμένος Βασιλιάς	176
Ο ιερέας που τελούσε την Θεία Λειτουργία την ημέρα της Άλωσης και τα δυσκολότηρα της Αγίας Σοφίας ..	177
Η κρύπτη της Αγίας Σοφίας	180
Οι θρύλοι και οι προφητείες για την Αγια-Σοφιά που φοβούνται οι Τούρκοι	181
Στα άδυστα	183
Τα μωσαϊκά	183
Ο μυστηριώδης υπόγειος κόσμος	184
Ο Εξαπτέρυγος Άγγελος	186
Η εμφάνιση των βυζαντινών σταυρών	188
Το φέρετρο της βασίλισσας Σοφίας	189

Οι πόρτες της Αγίας Σοφίας	190
Το μυστήριο του υπογείου τούνελ	191
Το αποτύπωμα από πέλμα ζώου και τα μωσαϊκά	191
Θεραπευτικό χάρισμα	193
Υπόγειες στοές	196
Δημοτικά τραγούδια για την Αγία Σοφία	198
Τα Ευζωνάκια	198
Για την Αγία-Σοφία	198
Τρία καράβια	199

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΙΑ

Ο θρύλος του μαρμαρωμένου βασιλιά	201
Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος: Η άνοδος στον θρόνο και η ηρωική αναμέτρηση με τους Οθωμανούς	202
Τα τελευταία λόγια του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου (Φώτης Κόντογλου)	203
Η τελευταία μάχη και ο θάνατος του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου	204
Γιατί δεν βρέθηκε ο τάφος του – Θρύλοι για τον τόπο ταφής του	205
Θρύλοι για το ξίφος του	206
Ο θρύλος της Κόκκινης Μηλιάς	207
Ο θρύλος του Μαρμαρωμένου και ο συσχετισμός με τον Ιωάννη Βατάτζη	210
Ομιλία του μακαριστού Σαράντη Καργάκου «Κωνσταντίνος Παλαιολόγος: Ὁ τελευταῖος τῶν Βυζαντινῶν καὶ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων»	212
Ποιος ήταν ο Ιωάννης Βατάτζης;	226

Τουρκική προφητεία	228
Ο Χριστός δείχνει σε Τούρκο τον Μαρμαρωμένο Βασιλιά μας και την ανάκτηση της Πόλης και της Αγια-Σοφιάς!	229
Το θαύμα των ιερών εικόνων	231
Το όραμα του Αγίου Δανιήλ εξ Αγαρηνών για την Πόλη και τον Μαρμαρωμένο Βασιλιά	232
Η κλειστή πύλη της Αγίας Σοφίας	234
Ο κοιμώμενος βασιλιάς	235
Το ξύπνημα του κοιμωμένου βασιλιά	236
Ο Μαρμαρωμένος Βασιλιάς Ιωάννης	237
Βρέθηκε το σπήλαιο του Μαρμαρωμένου Βασιλιά;	237
Η μαρτυρία του Γέροντος Εφραίμ της Αριζόνας (1950) ...	238
Τούρκοι κρυπτοχριστιανοί (καθηγητές Πανεπιστημίου) πήγαν στο χώρο που βρίσκεται ο Άγιος Ιωάννης Βατάτζης. Η μαρτυρία (1970)	240
Η μαρτυρία του στρατηγού (1980)	242

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΟΙ ΑΚΡΙΤΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ακρίτες και ακριτικά τραγούδια	247
Σύντομα ιστορικά στοιχεία	247
Το έπος του Διγενή Ακρίτα	251
Η αξία του έργου	252
Κεντρικός ήρωας και περιεχόμενο	253
Γενικά χαρακτηριστικά και περιεχόμενο του έπους ...	254
Το ηρωικό στοιχείο στο έπος	256
Το θρησκευτικό στοιχείο στο έπος	258
Ο άνθρωπος και η αμαρτία	265
Ο Διγενής Ακρίτας και οι «απελάτες»	266
Οι ερωτικές περιπέτειες	267

Κάποιες παρατηρήσεις για το έπος του Διγενή Ακρίτη ..	271
Η υπόθεση του έπους	273
Αποσπάσματα από το έπος	275
Ο θάνατος του Διγενή του έπους	278
Κρητική παραλλαγή	280
Τα Ακριτικά Ποντιακά Τραγούδια	284
Τραντέλλενοι	286
Ο Ακρίτας ελευθερώνει τη γυναίκα του	287
Ο θάνατος του Διγενή Ακρίτα	292
Ο Αιχμάλωτον	295
Ο Ξάντινον (Κωνσταντίνος)	300

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Η Πολίτισσα Παναγία	301
Η εικόνα της Παμμακαρίστου στο Φανάρι	302
Η Βλαχερνίτισσα	304
Παναγία η Μουχλιώτισσα	311
Η Παμμακάριστη Φανερωμένη Παναγία της «Ανταλλαγής»	314
Η Παναγία η Φανερωμένη του Βαθυρύακος, Η Θαυμαστή Εύρεση της παλαιφάτου εικόνας της Παναγίας Φανερωμένης	316
Το νέο μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρρύακος	319
Η Παναγία του Μπαλουκλί (Ζωοδόχος Πηγή)	319
Η προέλευση της ονομασίας Μπαλουκλί (ή Παναγίας Μπαλουκλιώτισσας)	328
Τα ψάρια της Ζωοδόχου Πηγής (Ποίημα του Γ. Βιζυηνού)	328

Της Ρωμηοσύνης η Παναγιά που ξαναζεί στη Μικρά Ασία	330
Η πηγή της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας στη Σμύρνη (ANA MERYEM SÜTVEREN)	330
Το αγίασμα της Παναγίας που συγκινεί τους Τούρκους	332
Το θαύμα της Παναγίας Καπουσού στην Καισάρεια της Καππαδοκίας	333
Η Παναγία «Γελούσα» (Gülen Meryem)	334
Η εκκλησία της Παναγίας στην χερσόνησο της Κυζίκου στην πόλη Αρτάκη	335

Ε Π Ι Μ Ε Τ Ρ Ο

Θρύλοι και παραδόσεις για την Παναγία Σουμελά	337
Το ιστορικό της εικόνας	337
Θρύλοι και ιστορίες της Παναγίας Σουμελά μέσα από την πένα του Δ. Ψαθά	348
Η εικόνα τιμωρός	350
Η ιερή κάρα του ιδρυτή οσίου Βαρνάβα	352
Το ναυάγιο του Αλεξίου Κομνηνού	353
Η σωτηρία του Σουλτάνου Σελίμ	355